

Mölnadal kommun

stad@molndal.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Fässbergsskolan
i Mölnadal kommun

Tillsyn i Fässbergsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Mölndals kommun under våren 2017. Fässbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 28 och 29 mars samt den 4 april 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Eftersom Fässbergsskolan är en ny skolenhet sedan höstterminen 2016 saknas resultat i Skolverkets statistik över kunskapsresultat för skolenheten.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen har genomfört en enkätundersökning (Skolenkäten) med vårdnadshavare, elever och personal inför tillsyn, våren 2017.

Resultaten av enkäten visar att elever i årskurs 5 har ett högre genomsnittligt indexvärde än övriga svarande i enkätomgången. (Indexvärdena kan ligga mellan 0-10 och ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.)

För eleverna i årskurs 9 är det genomsnittliga indexvärdet i paritet med eller något under genomsnittet för övriga svaranden i den här enkätomgången. Lägst genomsnittligt indexvärde jämfört med övriga svaranden har området som handlar om att förhindra kränkningar. Här svarar 33 procent av eleverna i årskurs 9 att påståendet " *Min skola arbetar aktivt med att förhindra kränkande behandling*" stämmer dåligt eller inte alls. Vidare visar enkätresultaten att personalen har ett lägre genomsnittligt indexvärde inom området som handlar om trygghet jämfört med övriga svarande i enkätomgången (7,4 att jämföra med 8,2).

För vårdnadshavare är det genomsnittliga indexvärdet genomgående lägre inom samtliga områden jämfört med övriga svarande enheter i enkätomgången.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2017-09-29
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-09-29
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen av Fässbergsskolan framkommer att utbildningen som anordnas vid skolenheten i huvudsak uppfyller författningarnas krav. Dock finns områden som huvudmannen och rektorn måste åtgärda för att alla elever ska få den utbildning som de har rätt till och för att eleverna ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin utveckling.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området trygghet och studiero på Fässbergsskolan. Tillsynen visar att rektorn har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med den dåliga studieron samt för att öka elevernas trygghet i skolan. Dock visar Skolinspektionens utredning att dessa inte varit tillräckliga för att åtgärda bristerna. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn inte säkerställt att betyg beslutas om utifrån författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mölndals kommun att senast den 29 september 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Mölndals kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 14 och 16-17 §§ skollagen; 6 kap. 5 § skolförordningen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att betyg beslutas i slutet av en termin i de ämnen och årskurser där betyg ska sättas och eleven fått undervisning i ämnet under terminen. Rektorn ska även se till att betygskatalogen förs i enlighet med författningarnas krav.

*Motivering till bedömning av brist**Bedömning*

Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte säkerställer att betyg beslutas och betygskatalogen förs i enlighet med författningarnas krav. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolinspektionens utredning visar att det finns elever i årskurs 9 vid skolenheten som inte fått betyg i alla ämnen föregående termin trots att de under den terminen har fått undervisning i ämnet/ämnena. Det gäller ämnena hem- och konsumentkunskap, bild och musik under höstterminen 2016. Det strider mot författningarnas krav att elever i årskurser där betyg ska sättas inte fått betyg i ett ämne en termin trots att de fått undervisning i ämnet den terminen. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att betyg som sätts i slutet av en termin där det saknas kunskapskrav ska bedömas och sättas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället, i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6 eller 9. Läraren ska vid dessa tillfällen ta hänsyn till årskursen, undervisningen och vilka delar av kunskapskraven som prövats. Läraren behöver då ta hänsyn till att eleven kanske inte fått undervisning i allt och att det då kan vara någon del av kunskapskraven som man kan bortse ifrån. Skolinspektionens utredning visar också att som en följd av att betyg inte har beslutats i vissa ämnen höstterminen 2016 så har inte heller betyg för ämnena förts in i betygskatalogen, utan där har det istället noterats ett "u" som betyder att ett betyg flyttas upp från en tidigare termin.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska sättas i slutet av varje termin från och med årskurs 6 till och med höstterminen i årskurs 9 i alla ämnen, utom språkval, som eleven har fått undervisning i under terminen och som inte har avslutats. Enligt 6 kap. 10 § skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg, och att inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. I 6 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) anges att beslut om betyg i grundskolan ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Utredning

Elever, lärare och rektorn berättar i intervju att elever i årskurs 9 har fått undervisning i ämnena hem- och konsumentkunskap, bild och musik under höstterminen 2016, men att inte alla elever som har undervisats i ämnena har fått terminsbetyg i dessa ämnen. Vissa grupper eller klasser har fått betyg medan andra inte fått det. Detta framgår även av de betygskataloger från höstterminen 2016 som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen. I betygskatalogerna, för några av klasserna på Fässbergsskolan finns till exempel i ämnena hem- och konsumentkunskap, bild och musik, istället för ett betyg, en notering "u" som i skolenhetens betygskatalog anges betyda att betyget är uppflyttat från tidigare termin. Av intervjuer framgår dock att eleverna i dessa klasser har fått undervisning i ovanstående ämnen under höstterminen 2016.

I intervju med rektorn och i tillägg vid kommunikering av de uppgifter som Skolinspektionen inhämtat i samband med tillsyn, framkommer att salarna för hem- och konsumentkunskap, bild och musik inte kunde tas i bruk vid terminsstarten, hösten 2016, varför eleverna inledningsvis enbart fick undervisning i ämnenas teoretiska delar. Mot bakgrund av detta fattade rektorn beslut om att förlänga höstterminen till och med v.5 (2017) i ovan angivna ämnen. Rektorn uppger dock att eleverna inte har fått något betyg i nämnda ämnen för höstterminen 2016 utan att eleverna ska få betyg i ämnena vid vårterminens slut 2017.

Motivering till föreläggande som ingripande

Mölnbalds kommunns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Mölnbalds kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Mölndals kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

*Motivering till bedömning av brist**Bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i tryggheten och studieron för eleverna på Fässbergsskolan och att alla elever därför inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det framkommer att det stundtals är så dålig studiero att eleverna inte kan koncentrera sig och ta till sig undervisningen. Det förekommer att elever gör annat än skolarbetet på lektionerna, så som att spela spel på datorn eller att leka, vilket stör studieron. Skolans ordningsregler verkar inte alltid ha effekt då eleverna vittnar om att stor del av lektionstid kan gå åt till att få elever att följa de regler som gäller i klassrummet. Det är också så att de yngre eleverna på skolan känner sig rädda för de äldre eleverna när de vistas i vissa av skolans korridorer och ute på skolgården. Därtill finns det elever som uppträder hotfullt mot andra elever på skolan. Att det inte är studiero och att elever upplever otrygghet är känt på skolenheten och att eleverna upplever otrygghet har även visat sig i resultaten från skolans nyligen genomförda enkät. Visserligen finns både pågående och planerade insatser för att komma till rätta med den dåliga studieron och tryggheten i skolan. Skolinspektionen kan dock inte se att de insatser som gjorts har lett till att eleverna upplever trygghet och att det är studiero. Att elevernas studiemiljö inte präglas av trygghet och studiero strider mot författningarna.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Utredning

I de intervjuer som genomförts på skolan vid tillsynsbesöket ges en samstämmig bild av att det inte är studiero på alla lektioner eller i alla klasser. Exempelvis berättar eleverna att många pratar så mycket på lektionerna att det påverkar deras möjlighet att hänga med i undervisningen, koncentrera sig på skolarbetet, men även att de inte lär sig lika mycket när det är så högljutt på lektionerna som när det är lägre ljudnivå. De berättar även att flera elever gör andra saker på lektionerna än skolarbetet så som att leka, åka runt på stolar, vara inne på sociala medier, spela spel och titta på film. Att det är så som eleverna beskriver bekräftas även i uppgifter som lärare, elevhälsa och rektorn lämnar i samband med de intervjuer som genomförts vid tillsynsbesöket. Lärarna berättar exempelvis att det inte är studiero i alla klasser och att de arbetar hårt för att få bra studiero. Lärarna säger även att de känner till att det finns elever som gör annat än skolarbetet på lektionerna så som att spela spel, leka och vara inne på sociala medier. Även elevhälsan och rektorn berättar att det inte är studiero i alla klasser men att det görs insatser för att det ska bli studiero. Exempel på insatser för att få studiero är att de har tillsatt mer resurser så att det finns fler vuxna runt eleverna och därmed också en möjlighet att dela in eleverna i mindre grupper. Därtill gör elevhälsan observationer och handleder lärare.

Utöver det som enligt ovan framkommit avseende studieron berättar elever i intervju att det kan ta 20 minuter innan en lektion startar för att läraren inte kan få elever att följa de ordningsregler som gäller, så som att ta av sig jackan eller att lämna ifrån sig mobiltelefonen. Eleverna säger också att det kan vara så stökigt på lektionerna att läraren inte kan gå igenom det som är planerat för lektionen och att de inte får den hjälp de behöver eftersom läraren koncentrerar sig på de elever som stör ordningen.

I intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer att de yngre eleverna på skolan känner sig otrygga på grund av de äldre eleverna på skolan. De yngre eleverna berättar att de äldre eleverna tar saker från dem, talar om för dem att de inte får vara på vissa ställen och tar fart på deras gunga när de gungar på rasten fast de inte vill detta. Enligt lärare och elevhälsa framgår det, av resultaten i den elevenkät som genomförts nyligen på skolan, bland annat att eleverna känner sig otrygga när de är i korridorerna där högstadiееleverna har sina klassrum. De berättar vidare att det finns beslut om att dela av korridoren som en åtgärd för att eleverna ska känna sig tryggare. I intervju med de äldre eleverna framkommer också att det finns elever som agerar och

uttrycker sig hotfullt mot andra elever. Det handlar exempelvis om att elever säger "ska jag slå dig eller" men även om någon elev som tänder en tändare mot andra elevers ansikte.

Motivering till föreläggande som ingripande

Mölnåls kommunns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Mölnåls kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser.

Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2017-06-07
11 (13)

Dnr 43 - 2017:1008

På Skolinspektionens vägnar



Hans Larson
Enhetschef



Susanne Nordberg
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Fässbergsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Fässbergsskolan

Fässbergsskolan utgör en skolenhet som ligger i centrala Mölndal och är en grundskola med årskurserna 4-9. Skolan har totalt 506 elever och startades höstterminen 2016.

Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.